



Justis- og beredskapsdepartementet

Sendt elektronisk

Deres ref.: 15/8372 - ISV

Dato: 21. mars 2019

Vår ref.: 281278

Høring - Forslag til ny forskrift om utførelse av personundersøkelse i straffesaker

1 Innledning

Vi viser til departementets høringsbrev av 21. desember 2018 vedrørende ovennevnte høring.

Det er en prioritert oppgave for Advokatforeningen å drive rettspolitisk arbeid gjennom høringsuttalelser. Advokatforeningen har derfor en rekke lovutvalg inndelt etter fagområder. I våre lovutvalg sitter advokater med særskilte kunnskaper innenfor det aktuelle fagfelt og hvert lovutvalg består av advokater med ulik erfaringsbakgrunn og kompetanse innenfor fagområdet. Arbeidet i lovutvalgene er frivillig og ulønnet.

Advokatforeningen ser det som sin oppgave å være en uavhengig høringsinstans med fokus på rettssikkerhet og på kvaliteten av den foreslåtte lovgivningen.

I saker som angår advokaters rammevilkår vil imidlertid regelendringen også bli vurdert opp mot advokatbransjens interesser. Det vil i disse tilfellene bli opplyst at vi uttaler oss som en berørt bransjeorganisasjon og ikke som et uavhengig ekspertorgan. Årsaken til at vi sondrer mellom disse rollene er at vi ønsker å opprettholde og videreutvikle den troverdighet Advokatforeningen har som et uavhengig og upolitisk ekspertorgan i lovgivningsprosessen.

I den foreliggende sak uttaler Advokatforeningen seg som ekspertorgan. Saken er forelagt lovutvalget for strafferett og straffeprosess. Lovutvalget består av Halvard Helle (leder), Ann Helen Aarø, Anders Brosveet, Thomas Horn, René Ibsen, Nicolai V. Skjerdal, Frode Sulland, Inger Marie Sunde og Lars Christian Sunde.

2 Kort om forslaget

Forslaget inngår i departementets arbeid med å vurdere og innføre regelendringer knyttet til

ungdomsstraff og ungdomsoppfølging. Konkret er formålet å effektivisere arbeidet med å utføre personundersøkelser, og forslaget til ny forskrift erstatter forskrift av 22. oktober 1986 nr. 2373.

Forslaget tar utgangspunkt i at behovet for personundersøkelser av mindreårige er blitt større som følge av innføring av ungdomsstraff og ungdomsoppfølging. Forskning har påvist at det er en for lang ventetid fra lovbrudd til oppfølging av ungdommen starter, usikkerhet knyttet til koordineringsgruppens mandat og funksjon, at egnethetsvurderingene kan være mangelfulle eller fraværende og at det gis samtykke til gjennomføring av ungdomsstraff uten at den det gjelder har forstått hva disse reaksjonsformene innebærer.

Advokatforeningen støtter formålet med forslaget. Advokatforeningen fremholder at så langt mulig må det unngås at mindreårige innsettes i fengsel, og at alternativet ungdomsstraff må gis et innhold som er egnet til å rehabilitere mindreårige bort fra kriminalitet. Advokatforeningen ser at de problemene som er beskrevet ovenfor svekker ungdomsstraffens formål. Se nærmere om dette i uttalelse fra Advokatforeningens generalsekretær Merete Smith: <https://www.advokatforeningen.no/merete-smiths-blogg1/barn-bor-ikke-i-fengsel/>

Advokatforeningen tiltrer forslaget, med de presiserende merknadene som fremgår av punkt 3 nedenfor.

3 Merknader

3.1 Forslaget § 5 – prioritering av personundersøkelser for mindreårige

Advokatforeningen støtter at det som utgangspunkt bør gis en 4 ukers frist for ferdigstilling av personundersøkelse for siktede som var under 18 år på handlingstidspunktet.

Advokatforeningen vil allikevel bemerke at en kvalitativ god undersøkelse, med gode egnethetsvurderinger av unge med sammensatte problemer i grenselandet med rus, sosiale forhold, psykiatri og kriminalitet, kan være blant de mest krevende undersøkelsene å gjennomføre. En 4 ukers frist må ikke være til hinder for at det gjøres et grundig arbeid i kriminalomsorgen.

3.2 Forslaget §§ 7 og 8 – samtykke og manglende oppmøte hos kriminalomsorgen

Advokatforeningen forstår behovet for skriftlighet i kommunikasjonen med siktede og eventuelle verger om samtykke til igangsetting av undersøkelse, formell innkalling, oppmøte mv.

Advokatforeningen vil fremheve at for å nå frem til den gruppen av unge lovbrøyttere som har størst behov for en egnet ungdomsstraff, vil andre former for kommunikasjon enn den skriftlige kunne være avgjørende for å kunne nå frem til den mindreårige siktede – med den betydning dette har for å medvirke til gjennomføring av personundersøkelsen.

Advokatforeningen støtter ikke forslaget om at manglende oppmøte etter innkalling ved to anledninger tilsier at mindreårige siktede ikke samtykker til personundersøkelsen «med mindre det foreligger særskilte holdepunkter for det motsatte». Foreningen anser det som avgjørende – så langt mulig – å unngå at mindreårige innsettes i fengsel, at det derfor ikke bør etableres en presumsjon i samsvar med forslaget.

3.3 Ressurssituasjonen til kriminalomsorgen

Advokatforeningen er av den oppfatning at forslaget har økonomiske konsekvenser. Det siktes her både til behovet for ansatte og eventuelt kompetanseheving. Dette er ikke tatt opp i forslaget.

Advokatforeningen anser det som viktig at innføringen av forslaget ikke går på bekostning av kriminalomsorgens ressurser til å arbeide med andre viktige undersøkelser, for eksempel saker om personundersøkelse for ND, samfunnsstraff mv.

Vennlig hilsen



Jens Johan Hjort
leder



Merete Smith
generalsekretær

Saksbehandler: Trude Molvik